

# Barcs és Vidéke

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer:  
v a s á r n a p.

Felelős szerkesztő és kiadó-laptulajdonos  
**Szilágyi György.**  
Telefon 34      →\*←      Telefon 34

Egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,  
negyedévre 2 kor.  
Nyílttér soronkint 40 fillér.

## Közgazdaságunk 1908-ban.

A magyar közgazdaság krónikásának sajnos nem jutott valami kedves szerepe, amikor az 1908. évi közgazdaságát kell méltatnia. Mert a lefolyt év a közgazdaság fejlődésének történelmében épen séggel nem hagyott épületes nyomokat. A kapkodás, bizonytalanság és sikertelenség a fő jellemvonása.

Az üzletikonjunkturákat nagyban befolyásolta a politikai bizonytalanság érzete is, amely békét vert az amugy is félve mozgó magyar vállalkozási kedvre, hogy vállalkozási szellemről már ne is szóljunk, amely jobb időkben is csak gyéren és kivételesen mutatkozott.

Ha tekintetbe vesszük is az ideit jobb termést, amely kétségkívül a közepesen feülemelkedett és amelynek hozama több, mint 40 millió mm. buza volt, nem szabad figyelmen kívül hagynunk a tavalyi rossz termést, a készleteknek ezzel arányban állott ideit apadását úgy, hogy a jobb termés révén a bőség még sem jelentkezhetett.

A jelzálogüzlet teljes pangása közviszonyainkban lelte magyarázatát, amiért is a jelzálog-hitel-üzlettel foglalkozó intézeteink mű-

ködése az 1908. évben a további évek eredményéhez képest visszaesést mutat.

A jelzáloglevelek tavaly mutatkozott veszedelmes visszaönlése ugyan megszünt, de megszünt a piacnak helytállóan bizonyított felszívóképessége okán, ami ugyancsak megfelelő tőkekötéssel idő- és pénzvesztéssel járt.

A banküzlet, illetve a váltóleszámitolási- és takarékbetét-üzlet terén az 1908. évben a gazdasági depresszió okozta bajokon kívül egy igen nevezetes és az év közgazdasági történetéből is kimagasló eseményről itt külön meg kell emlékeznünk.

Ösmertes a magyar közgazdaság fejlődését, illetve hanyatlását figyelők előtt az a sajnálatos körülmény, hogy az 1907. év gazdasági romló válságához még egy igen egészségtelen bankpolitika is szegődött, amelyet határozott pénzerejével a magyar vállalkozás rovására az Osztrák-Magyar Bank inaugurált és amely a hírtelen történt erős és megokolatlanul szigorú hitelmegszorításokban csúcsosodott ki. Ugyanennek az előző év végéről megindult bankhitelmegszorítást vezetés politikának lett az eredménye egy nálunk eddig ismeretlen esodabogár, ame-

lyet a „bankkartel“ név alatt ismert meg Magyarország közgazdasági világa és amelynek célja: a pénz megdrágítása, a leszámítolási összegek korlátozása, a betétkamatláb leszállítása és mindezekre nézve pedig egyöntetű eljárása volt.

Ilyen körülmények között nagyobb ipari alapításokról az 1908. évben alig eshetett szó. Az önmagával és a viszonyokkal küzdő, birkozó magyar tőkének szomorú végzete egyelőre ez.

Amilyen nehéz és súlyos bajokat hozott átvitelként az 1907. gazdasági válságos esztendő, mintegy kiküszöbölendő nyügül az elmúlt és gazdasági mozgásában fentebb ösmertetett 1908. évnek, éppen olyan talán súlyosabb nyügügel terhelte meg az 1908. év utója ezt a most ránk köszöntő gazdasági új évet is.

Nagy gazdasági evolúciók és forrongások méhe volt az 1903. év, amelyre bizonyos remegéssel kell visszatekintnünk és bizakodással kell megállnunk az 1909. év messgyéjén, hogy a nemzet sáfárjai nagy es nemzetalkotó fontos gazdasági érdekeinket pillanatnyi politikai sikerek kedvéért el ne aludják. Vajjon így lesz-e?!

Nem lenne teljes az elmúlt évnek ekként változatosan rajzolt köz-

## T Á R C A.

### Mikor ujságíróval beszélek.

Irta: Jászai Mari.

Ugy vannak velünk az ujságírók, mint a gyermek a babajátékával; míg a szemétki nem piszkálta az ujjacskáival, hogy megnézze, mi van mögötte — és a gyomrából ki nem buzdította a kenderkócot, addig szereti, azután földhöz vágja és keres új babát; kivált idegen átutazókat, akikhez nehéz, vagy pláne lehetetlen bejutni. Akikhez lehetetlen bejutni, azok az egész Istennők!

Egy elsőrangú zsurnaliszta sutogó áhittal beszélt nekem egy ilyenről, amiért „semmi kincsért“ sem tudott bejutni hozzá, amiért az misztikus ködbe burkolózik előttük és sem zsurnalisztát nem fogad, sem ujságot nem olvas.

Mint fölényes nagy tulajdonságot, mint nagy erkölcsi bátorságot emlegetik esodálói ezen idegen nagyságnak, hogy ujságot nem olvas.

Ezzel szemben én azt merem állítani, hogy nagyobb bátorság kell ahoz, hogy az ember mindent elolvasson.

Ujságot nem olvasni óriási kényelem, könyveket olvasni a legnagyobb gyönyörűség.

Ujságot olvasni a legfárasztóbb kötelesség.

A mindennapi küzdelem megkezdése az. Az eleven levegő beszívása, mely éltet és öl. Abból érzem meg a velem együtt élő embertársaim szíve lüktetését, az örömet és fájdalmat, valamint embertestvéreim is az enyémet, melyet egymással megosztunk.

Elzárkózni az eleven élet küzdelme elől nem lehet érdeme, dicsősége senkinek, aki ennek a társadalomnak a javait elfogadja és élvezi.

És önök maguk mondják, hogy annyi-

val érdekesebb, amennyivel inkább elzárkózik önök elől. Ezt értem. Ez örök emberi. De bocssassák meg nekünk, hogy mi nem tehetjük; a felhő takaró nagyon sok pénzbe kerül. Az Olympus drága! Magyarországon nem telik. Egy ilyen, rajtunk keresztül száguldó üstökös csillagét is csak pár napra bírjuk kifizetni — ott-hon ők is ocsóbban adják. De itt a körutjuk kifizeti a titkár, impressáriót, komornákat, akik elállják körülöttük az utat a közeledők előtt.

A mi vendégszereplési körülményeink ezt a luxust meg nem engedik. Mhozzánk az ujságíró urak egyszerűen bekopognak és benyitnak patriarchálsan; bemutatkoznak, beszélgetünk — kész az intervjú. Lehull a satsi fatyol, vége a misztériumnak, a baba gyomra kifordítva, abban is csak fűrészpor volt.

Fiatalkoromban — mig mindent komolyan vettem — nekem minden intervjú vészőfutás volt. Ijedtséget és szivdobog-





pig gyógyuló testi sértést ejtettek rajta. A nevezettek az illetékes járásbíróshoz feljelentettek.

— **Táncestély.** A mulatni vágyó emberek ugyanevak nem panaszkodhatnak. Egymást érik a legsikerültebb mulatságok. Ezeknek megelégedésére ideiktatjuk azon hirt, hogy a „Baresi Társaskör“ f. hó 16-án, azaz szombaton este összes termeiben táncestélyt rendez. Az erre vonatkozó meghívókat a kaszinó a jövő hét elején küldi szét. A felmerülő költségeket aláírás útján gyűjtik. Belépti díj tehát nem lesz.

— **Bíró és előjáróság választása.** Barscon január 16-án délelőtt 10 órakor fog az előjáróság választása megejteni. Mint halljuk, Stix Károly lesz a helyettes bíró.

— **Szanatoriumi multság.** Megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a József kir. Herceg Szanatorium Egyesület javára február végén műsorral egybekötött nagyobb szabású táncestélyt rendeznek a Baresi Társaskör termeiben. Ez a humanus intézmény méltó az emberbaráti szeretetre és pártfogásra s így örömmel látunk, ha az e hó folyamán megalakítandó rendezőbizottság fáradozását siker koronázza. Tudtunkkal szolgálataikat ez irányban már többen felajánlották.

— **Éjjeli óreink elleni panasz.** A csendőrség részéről panasz emeltetett, hogy Barscon az éjjeli órák nem örködnek kellőleg. Okát abban látja, hogy nines feleltük senki aki azörködesben őket ellenőrizni lát volna már az idő, hogy rendőrökke vedlenének at. Az előjáróság kisé akarata kellene ahhoz, hogy az éjjeli órák helyett rendőröket alkalmazzanak.

— **Ujdonság a tanuló ifjuság körében.** Január hó 1-en „Ifjusági Lapok“ címen egy minden ízében élénk érdekes és tartalmas lap jelent meg, melyet a magyar irodalom színe-java ír meg a tanuló ifjuság részére. Az első számban Cholnoky Viktor, Kosztolányi Dezső, Nadai Palstab. irtak igen érdekes elbeszéléseket, verseket. A lapban megtalálja a sport- és belyegkedveio is az öt érdeklő rovatokat. A Kronika pedig a hét elmúlt eseményeit adja elő színes tollal megírva. A munkatársak közül kiemeljük: P. Abraham Ernő, Balla Ignac, Balla Miklós, Cholnoky Viktor, Kosztolányi Dezső, Moricz Zsigmond, Nadai Pal, Szini Gyula, Tonelli Sándor, Zuboly (Bányai Elemer). A lap szerkesztoje Vértés O. Jozset. Mutatványszámot ingyen küld a kiadónival (Budapest, VII. Wesselényi-utca 27.) — Egyes szám ára 12 fillér. Negyedévi előfizetési ár 1 kor. 20 fillér, félévre 2 kor. 40 fill. Kapható minden könyvkereskedésben.

## CSARNOK.

### Aforizmak,

Leglőbb ember irigy. Pedig az irigységnek leghathatósabb ellenszere a tudás kristálytisza forrasa. Jól tudják ezt az emberek. És szomjuságukat mégis csak gyöngyöző Törleyvel vagy Pommeryval ojták.

\* \* \*

Ha a gyermek a züllés lejtőjére lép a cifra „Társadalom“ a szülőt okolja fia bukásért. Mit keresed te az eredendő okot a szülőben, mikor te benned vajudik a beasület buané.

\* \* \*

A lump ember megszokott kitörése:

„Sohasem halunk meg!“ Ha ez igaz volna, akkor holnap még a legbuzgóbb sehopenhauerista is a kurta koresmában hempergne — elázva.

\* \* \*

Ha az emberek civakodó házas társakat látnak, rájuk olvassák azt az állati életből vett hasonlatot: úgy élnek mint a kutya meg a maeska. Miért nem mondják ilyenkor az emberek azt, hogy úgy élnek mint az — emberek.

\* \* \*

A földkereség legkeresettebb nagyiparosa: a pénz. A mig a világ világ, addig ez nem mond esődöt. Mert mindig akad ember a kien van mit köszörülni!

S.

Igen tisztelt vidéki és helybeli előfizetőnket felkérjük, hogyha előforduna az az eset, hogy nem kapnak pontosan a lapunkat sziveskedjenek ezt azonnal kiadóhivatalunkkal közölni mert csakis úgy ellenőrizhetjük a pontos expedálását és kézbesítését.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

**T. olvasóinkhoz.** Sextusnak a kronika rovatban leközölt cikke mult számunkból helyszüke miatt kiszorult. — Minthogy a cikk aktualitását nen vesztette a közérdeket véljük szolgálai, midőn ezt most közreadjuk.

**Regéio.** A téma feldolgozáza igen sikerült. Alkalomadtán hozzák. Csak türelmet kérünk.

**S. Barcs.** A beküldött aforizmákból a a jobbakat kiválasztottuk. Mint látja le is közöltük. Ezek sikerült gondiatok. A többi gyöngye szőficamítás.

**Helybeli.** Az, hogy ön a pecsenyét tízpercel később kapta meg, még nem ok arra, hogy egy megbecsülni való iparagat a saaga földig lerangasson. Jól nevelt uriember ilyenkor fejtűnés nélkül a villával a tanyeron dobol és — hallgat. Mert ha lármát esap, hat megtörténhetik, hogy ki sem szolgáljak. Az ujság egyébkent sem arra való, hogy ny apró-cseprő dolgokra pazarolja erejét.

**K.** A tarca vízözön előtti fogalmazásról nyujt korhü képet. Mese szövése a lehető legkezedtelegesebb. A főhős (Bánhegyi) a tarca közepén az árnyékvilágba köitözik. S hogy lehet az, hogy a mese végén mégis egyesüi szíve barványával Leonával. Jly elientetés helyzetet még a legfantasztikusabb eszközökkel dolgozó irék sem teremtetek.

A mondatfűzése is gyatra. Belekeveredik a mondatok labirintusába s nines kiut. A főszabaly l-gyen: tacitusi rövidség s szabatosság.

## KÖZGAZDASÁG.

A „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, Budapest, heti jelentése a tőzsdeforgalomról és a pénzpiacról.

Budapest, 1908. jan. 7.

A tőzsde irányzata a letolyt heten inkább barátságatlan volt, amire főleg a bankkérdésnek bizonytalan elintezési módja, valamint a Szerbiával felmerült újabb konfliktus szolgálattak okot. Lényeges

árfolyamváltozások mindazonáltal nem állottak be, miután a forgalom sem öltött nagyobb mérvet és különösen helyi értékekben csak nagyon szerény keretekben mozgott az üzlet.

Szembetűnő volt ismét a járadékoknak gyenge irányzata, annál is inkább, miután a nevezetesen külföldön uralkodó nagy pénzbőség inkább a befektetési piacnak szilárdulására szolgáltatott volna okot; mindazonáltal feltehető, hogy mihelyest a politikai helyzet tisztább képet nyer és a bankkérdés megoldása által a külföldi tőkepenzesek tartózkodása a magyar értékekkel szemben alább fog hagyni, a magyar járadékok és záloglevelek árfolyamában is még javulás fog beállani.

Némi élénkülés mutatkozott a sorsjegyek piacán, ahol különösen a magyar jelzáloghitelbanki converzionális sorsjegyek és a hazai sorsjegyek képezték nagyobb kereslet tárgyát.

A hét nevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak;

	dec. 31	jan. 7.
40/0 magyar koronajáradék	91.25	90.—
Magyar hitelrészvény	718.25	714.50
Magyar leszámítoló és pénzváltóbank részvény	476.50	470.75
Magyar jelzáloghitelbank részvény	411.—	404.75
Rimamurányi vasmű részvény	517.—	514.25
Budapesti közuti vas-pálya részvény	584.50	586.25
Hazai sorsjegy	100.—	101.50

## Szemesnek

kell lenni, ha tul akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

### áll

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanatig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

### a

helyi lapot a „Bares és Vidéke“ hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a hirdető

### világ

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. Annak határozottan

### vaknak

kell lenni, aki nem látja a „Bares és Vidéke“ rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

### az

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ vaknak az

## alamizsna.

